

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI			
Päätettävä asia:	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2025 lukien		
Asiasta päättävä taho:	Aluevaltuusto		
Vastuuvalmistelijat:	Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialuejohtaja Susanna Wilén		
Muut valmisteluun osallistajat:			
Arvioinnin valmistuspäivämäärä:	21.10.2024		
Vaihtoehto 2, kuvaus			
NÄKÖKULMA VAIKUTUSTEN ARVIOINNILLE (sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä)	NYKYTILA ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 1 - esitetyt korotukset ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 2 ++ / + / 0 / - / --
Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategian toteutuminen (tarkentaminen tarvittaessa), arvioidaan aina jos päädytään tekemään ennakko-vaikutusten arviointi Hyvinvointialueen strategia			
Arvot		ei vaikutusta	
Toimintamme tarkoitus (visio)		- voi heikentää hieman vision toteutumista mm. hoitoon hakeutumisen kynnystä nostamalla.	
Toimintamme päämäärä (missio)		ei vaikutusta	
Strategiset tavoitteet		+ strategisten tavoitteiden täyttymisen osalta asiakasmaksujen korotus auttaa hyvinvointialueen talouden kestävyyden varmistamisessa, joka puolestaan auttaa osaltaan mahdollistamaan alueen palvelutarpeen mukaista palvelutason säilymistä rahoitusta korjaamalla.	
Ihminen / asukas / asiakas / potilas arvioidaan / ei arvioida			
Hyvinvointi, terveys ja terveyserot			
Onko päätöksen kohteena jokin tietty ihmisryhmä? Onko ryhmän sisällä jokin alaryhmä, jonka hyvinvointiin vaikutukset erityisesti kohdistuvat?	Asiakasmaksulaissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa mainitut väestöryhmät.	Asiakasmaksulaissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa mainitut väestöryhmät.	
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo			
Miten vaikutukset kohdistuvat eri väestöryhmiin? mm. sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, kieliryhmä jne.	Maksut kohdentuvat yhdenvertaisesti kaikkiin, keneltä maksut voidaan periä. Tarvittaessa maksuista voidaan myöntää huojennuksia.	Maksut kohdentuvat yhdenvertaisesti kaikkiin, keneltä maksut voidaan periä. Tarvittaessa maksuista voidaan myöntää huojennuksia.	
Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet	ei vaikutusta	ei vaikutusta	
Turvallisuus (mm. arjen turvallisuus, digitaalinen turvallisuus, tietoturva)	ei vaikutusta	ei vaikutusta	
Työllisyys ja toimeentulo	Asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaan henkilöllä on mahdollisuus huojennuksiin maksuissa.	- Asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaan henkilöllä on mahdollisuus huojennuksiin maksuissa. Verraten nykytilaan, suuremmat asiakasmaksut voivat vaikuttaa aiempaa useamman taloustilannetta heikentävästi, joka voi lisätä tarvetta tehdä huojentamispäätöksiä ja/tai muita toimia, joilla taloudellinen toimeentulo turvataan.	
Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä digitaalinen esteettömyys		- Palvelujen saatavuus yksilölle voi heikentyä, jos korkeiden asiakasmaksujen vuoksi ei uskalleta ottaa vastaan tarjottua hoitoa esh:ssa suhteellisesti suuremman asiakasmaksukorotuksen seurauksena.	
Liikkuminen ja liikunta (esim. minkälaisia vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden liikkumiseen ja kulkutavan valintaan tai liikuntaa järjestävien toimijoiden toimintaedellytyksiin)	ei vaikutusta	ei vaikutusta	
Organisaatio ja henkilöstö arvioidaan / ei arvioida			
Muutokset johtamisjärjestelmään sekä toimivalta- ja vastuunjakomuutokset organisaatiossa		ei vaikutusta	
Organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat		ei vaikutusta	
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus (esim. työtehtävien muutokset?)		ei vaikutusta	
Henkilöstön työkyky, hyvinvointi, turvallisuus, osaaminen (esim. koulutustarpeet) ja yhdenvertaisuus		ei vaikutusta	
Organisaation raportointi-, viestintä-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet sekä kielelliset velvollisuudet		- raportointi- ja viestintätarve voi lisääntyä nykytilaan verraten asiakasmaksujen korottamisen myötä mm. oikaisujen ja huojennusten tekemisen kasvun myötä.	
Kumppanuudet arvioidaan / ei arvioida			
Kunnat		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Viranomaiset		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Järjestöt		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Tytäryritykset		ei vaikutusta nykytilaan verraten	

Inhouse-yritykset		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Muut yritykset (esim. palvelutuottajat)		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Oppilaitokset		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Seurakunnat		ei vaikutusta nykytilaan verraten	
Muut (mitkä?)			
Ympäristö arvioidaan / ei arvioida			
Ilmasto ja hiilijalanjälki		- Asiakasmaksuihin liittyvien oikaisujen ja huojennuspäätösten lisääntyminen voi lisätä tulostamis- ja postittamistarvetta	
Ihmisten elinolot (fyysinen elinympäristö, asuinolot)		ei vaikutusta	
Ympäristön terveellisyys / hyvinvointivaikutukset, viihtyisyys ja turvallisuus, virkistyskäyttö		- Verraten nykytilaan, alueen asukkaiden turvallisuuden kokemaa ja asukasviihtyvyyttä alueella voi heikentyä nousevien asiakasmaksujen vuoksi.	
Maaperä, vesistöt, luonnonvarat ja luonnon monimuotoisuus		ei vaikutusta	
Maisema, kunta- tai kaupunkikuva ja kulttuuriperintö		ei vaikutusta	
Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne		ei vaikutusta	
Jätteiden määrä, jätehuolto		ei vaikutusta	
Varautuminen ja huoltovarmuus		ei vaikutusta	

Talous ja elinvoima		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutus hyvinvointialueen talouteen ja sen kestävyYTEEN		+	Asiakasmaksujen korotukset parantavat hyvinvointialueen taloutta ja kestävyYTEttä.
Vaikutus eri väestöryhmien taloudelliseen asemaan		-	Paljon palveluita käyttävien ja niitä tarvitsevien taloudellinen tilanne voi heikentyä nykytilanteeseen verraten korkeampien asiakasmaksujen vuoksi. Asiakasmaksukaton euromäärän pysyessä entisellään, se täyttyy entistä useammalla ja nopeammin. Vähän palveluja käyttävillä maksurasitus nousee, mutta paljon palveluja käyttävillä pääsääntöisesti ei nouse. Maksukaton täyttymisen jälkeen sitä kerryttävät palvelut ovat maksuttomia (pl. lyhytaikainen laitoshoido, josta peritään alempi maksu kuin ennen maksukaton täyttymistä).
Yritysten toimintamahdollisuudet ja niiden välinen kilpailu sekä markkinoiden toimivuus			ei vaikutusta
Alueen elinvoima (mm. vetovoima, houkuttelevuus, imago, pitovoima, muuttoliike, asuinrakenteen monipuolisuus)		-	Vähäinen kielteinen vaikutus, koska myös muilla hyvinvointialueilla joudutaan tn. Perimään lain ja asetuksen mukaiset enimmäismaksut.
Tuottavuus (tuotos/panossuhde) Mitä panostuksella saadaan aikaan?		+	Asiakasmaksutuottojen kasvu riittänee kompensoimaan aiheutuvia haittoja ja mm. lisääntyneen työmäärän muutoksen.
Palvelutuotannon ja elinkeinorakenteen muutos			ei vaikutusta
Vammaiset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vammaisten näkökulmasta)		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen		-	Yksilöllisesti palveluita voidaan käyttää vähemmän korkeampien hintojen vuoksi, vaikka organisaation tarjoamat palvelut säilyisivät.
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			ei vaikutusta
Vaikutukset vammaisten taloudelliseen asemaan		-	Paljon palveluita käyttävien ja niitä tarvitsevien taloudellinen tilanne voi heikentyä nykytilanteeseen verraten korkeampien asiakasmaksujen vuoksi.
Vanhukset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vanhusten näkökulmasta)		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen		-	Yksilöllisesti palveluita voidaan käyttää vähemmän korkeampien hintojen vuoksi, vaikka organisaation tarjoamat palvelut säilyisivät.
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			ei vaikutusta
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan		-	Paljon palveluita käyttävien ja niitä tarvitsevien taloudellinen tilanne voi heikentyä nykytilanteeseen verraten korkeampien asiakasmaksujen vuoksi.
Lapset ja nuoret		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen		-	Yksilöllisesti palveluita voidaan käyttää vähemmän korkeampien hintojen vuoksi, vaikka organisaation tarjoamat palvelut säilyisivät.
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			ei vaikutusta
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan		-	Paljon palveluita käyttävien ja niitä tarvitsevien taloudellinen tilanne voi heikentyä nykytilanteeseen verraten korkeampien asiakasmaksujen vuoksi.
Tehdään laajempi lapsivaikutusten arviointi		Ei	
Tarvitaanko asiasta lausuntoja		tarpeeton poistetaan	
Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen lautakunnalta	Ei	Ei	
Tulevaisuuslautakunnalta	Ei	Ei	
Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnalta	Ei	Ei	
Lapsi- ja perheasianneuvostolta	Kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	
Vammaisneuvostolta	Kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	

Vanhusneuvostolta	Kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	
Nuorisovaltuusto	Ei	Ei	
Muulta taholta tai toimielimeltä	Ei	Ei	

Erikseen arvioitavat asiat			
Liittykö asiaan hankinta	Ei	Ei	
Edellyttääkö asia investointia tai investointiin rinnastettavaa vuokra- tai leasing sopimusta	Ei	Ei	
Asiasta tehty erillinen tarveselvitys	Ei	Ei	
Tarvitaanko erillinen riskien arviointi	Ei	Ei	
Johtopäätökset (lyhyt yhteenveto)			
<p>Asiakasmaksujen korotukset asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaisiin enimmäismääriin ovat hyvinvointialueen talouden kannalta positiivisia vaikutuksiltaan. Sen sijaan kaikissa väestöryhmissä palveluita paljon käyttävien (mutta alle vuosikaton jäävillä) maksujen aikaansaama vaikutus taloustilanteeseen on kielteinen. Samoin kielteistä vaikutusta voi tulla henkilöstölle työmäärän kasvun osalta mm. oikaisujen ja huojentamispäätösten lisääntymisen myötä. Tällä voi olla marginaalista kielteistä vaikutusta organisaation hiilijalanjälkeen. Lausunto lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä tarvitaan hallintosäännön mukaisesti.</p>			
Päätösten vaikutusten seurannasta päättäminen			